

แนวทางการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้แบบโครงการ
(Project Approach)

แนวทางการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้แบบโครงการ

(Project Approach)

371.39 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 น **แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย
ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามบริบทไทย : แนวทางการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ แบบโครงการ (Project Approach)**
54 หน้า
ISBN (ชุด) : 978-616-270-385-0
1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2. การเรียนการสอนแบบโครงการ
3. Project Approach

แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายในสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยตามบริบทไทย : แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบโครงการ (Project Approach)

สิ่งพิมพ์ สกศ.   ฉบับที่ 35/2565
ISBN (ชุด) :   978-616-270-385-0
พิมพ์ครั้งที่ 1   ธันวาคม 2565
จำนวนพิมพ์   150 เล่ม
พิมพ์เผยแพร่โดย   **สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา**
99/20 ถนนสุขุวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ : 0 2668 7123 ต่อ ๒๐ 2447, 2439
โทรสาร : 0 2243 1129
Website : www.onec.go.th
พิมพ์ที่   บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด
19/25 หมู่ 8 ถนนเต็มรัก-หนองกางเขน
ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
โทรศัพท์ : 0 2150 9676-8
โทรสาร : 0 2150 9679
E-mail : 21centuryprint@gmail.com
Website : www.21century.co.th

คำนำ

ในปัจจุบันสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นเด็กเป็น
ศูนย์กลางผ่าน “กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม” ซึ่งแท้จริงแล้วยังมี
แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ทางเลือกอื่นที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหลายแห่งได้ปรับ
ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัย มาเป็นระยะยาวนาน โดยมีความแตกต่างกันไปตาม
แนวคิด หลักการ ปรัชญา ทรรศนะ หรือความเชื่อของผู้บริหาร
ครู และผู้ปกครอง รวมถึงความต้องการในการส่งเสริม
สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามความพร้อมของ
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่ง หากแต่สามารถสะท้อน
ผลสำเร็จทางด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามแนวทาง
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางเลือกนั้น ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงาน
ด้านนโยบายการศึกษาของประเทศ และเป็นฝ่ายเลขานุการ
ของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระดับปฐมวัย
ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2562
ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ดำเนินโครงการศึกษาวิจัย
เกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือนวัตกรรม
ทางการศึกษาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่หลากหลาย
ตามบริบทของแต่ละพื้นที่และเพื่อเป็นการขยายผลจากการ
ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำชุดหนังสือเล่มเล็ก

รวมทั้งหมด 6 เล่ม ประกอบด้วย เล่มที่ 1 แนวทางการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป (High/Scope Approach)
เล่มที่ 2 แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบวอลดอร์ฟ
(Waldorf Approach) เล่มที่ 3 แนวทางการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี (Montessori Approach) เล่มที่ 4
แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ (Project
Approach) เล่มที่ 5 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางผ่าน “กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม” และ
เล่มที่ 6 แนวทางการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะสมอง EF
(Executive Functions)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ
คณะผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่ได้ดำเนินการศึกษาวิจัย
จนประสบผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และ
ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้ร่วมให้
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อให้รายงานการศึกษานี้
และชุดหนังสือเล่มเล็กมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ
ส่งเสริมพัฒนาการเด็กสามารถนำแนวทางการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยดังกล่าวไปปรับประยุกต์ใช้
ให้สอดคล้องกับแต่ละบริบทของพื้นที่ต่อไปได้อย่างแท้จริง

(ดร.อรรณพ สัจวาณี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ.....	1
กระบวนการเรียนรู้ในโครงการ.....	2
♥ ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ.....	4
♥ ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ.....	11
♥ ระยะที่ 3 สรุปรายโครงการ.....	17
รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน.....	21
ข้อเสนอแนะสำหรับครู.....	23
ตัวอย่างโครงการ “สบู”.....	24
บรรณานุกรม.....	44

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตร มีอิสระเสรี ให้เกียรติ ให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างความรู้สึกที่มั่นคง กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือทำ โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ครูจะไม่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องราวที่สนใจ ให้โอกาสเด็กได้ค้นพบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับสิ่งของ เรื่องราว สถานที่ บุคคล และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามวิธีการของเด็กแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลการทำงานของตนเอง ได้เห็นพัฒนาการ ความสำเร็จ และความล้มเหลวของตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวก และคอยแนะนำช่วยเหลือให้เด็กประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม

กระบวนการเรียนรู้ในโครงการ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ
เริ่มต้นโครงการ พัฒนาโครงการ และสรุปโครงการ โดยมี
กิจกรรม 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การนำเสนอประสบการณ์เดิม เป็นการทบทวน
และนำเสนอประสบการณ์เดิมของเด็กในเรื่องที่สนใจ มีการ
อภิปราย มีการแสดงความคิดเห็นในประสบการณ์ที่เหมือนหรือ
แตกต่างกันเพื่อน เด็กสามารถนำเสนอประสบการณ์เดิม
ของตนเองผ่านการเล่าเรื่อง การวาดภาพ การเขียน หรือ
การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น การนำเสนอประสบการณ์เดิม
มักอยู่ในระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

2. การอภิปรายกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและครู
ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาอาจเป็น
การอภิปรายกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ทั้งห้อง การอภิปรายกลุ่ม
มักอยู่ในระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ และระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

3. การทำงานภาคสนาม เป็นกิจกรรมที่สำคัญของการทำโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย ครูสามารถพาเด็ก ๆ ไปเรียนรู้นอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เด็กกำลังเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ตลาด สวนผัก-ผลไม้ และแหล่งเรียนรู้รอบโรงเรียน การพาเด็กออกไปศึกษานอกสถานที่ทำให้เด็กมีโอกาสมพบปะกับบุคคลที่มีความรู้เชี่ยวชาญในหัวเรื่องที่เด็กสนใจ และได้เรียนรู้จากของจริง และสถานที่จริง การทำงานภาคสนามอยู่ในระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

4. การสืบค้นข้อมูล เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณครูในโรงเรียน วิทยากรท้องถิ่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หนังสือ สารานุกรม การสำรวจวิเคราะห์หัตถุสิ่งของต่าง ๆ หรือการพูดคุยกับครูหรือเพื่อนห้องข้าง ๆ การสืบค้นข้อมูลอยู่ในระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

5. การจัดแสดง เป็นการจัดแสดงผลงานของเด็กในรูปแบบของนิทรรศการ เด็กจะได้เล่าเรื่องที่ตนเองเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด และนำเสนอความรู้จากโครงการที่ทำให้แก่ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียนได้ รับชม และรับฟังร่วมกัน

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

1

เลือกเรื่องในการทำโครงการ

นำเสนอประสบการณ์เดิม

2

3

ตั้งคำถามที่อยากรู้เพิ่มเติม

ระยะเริ่มต้นโครงการนี้ เป็นการค้นหาความสนใจของเด็ก ๆ โดยเริ่มจากการอภิปรายและสนทนาร่วมกันทั้งกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย เพื่อเลือกเรื่องที่จะทำจะศึกษา โดยมีเทคนิคในการเลือกเรื่องในการทำโครงการ ดังนี้

เป็นเรื่องที่สามารถสืบค้นได้ มีแหล่งข้อมูลเพียงพอเพื่อให้เด็กหาข้อมูล และทำงานภาคสนามได้

เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว มีประโยชน์ และไม่เป็นอันตรายต่อเด็กในขณะที่สืบค้นข้อมูล

เป็นเรื่องที่เด็กส่วนใหญ่ในห้องให้ความสนใจ

เด็ก ๆ ระดมสมองร่วมกันหาหัวเรื่องที่เรียน (Project Approach)

สรุป: เด็ก ๆ สนใจอยากเรียนรู้เรื่อง หนังสือนิทาน
เพราะอยากรู้ว่าหนังสือนิทานต่างและสร้างอย่างไร

เมื่อได้ชื่อเรื่องในการทำโครงการแล้ว ครูจะให้เด็ก ๆ
ร่วมกันจัดหาสื่อจากที่บ้านตามหัวข้อที่เกี่ยวกับโครงการ
เช่น รูปภาพ หนังสือ สารานุกรม เกม ของเล่น ฯลฯ มาร่วม
กันจัดแสดงไว้ในมุมใดมุมหนึ่งของห้องเพื่อเป็นการสร้าง
บรรยากาศการเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจของเด็ก

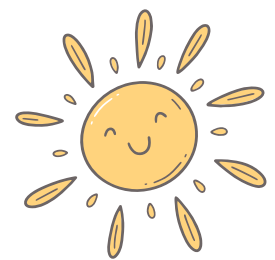
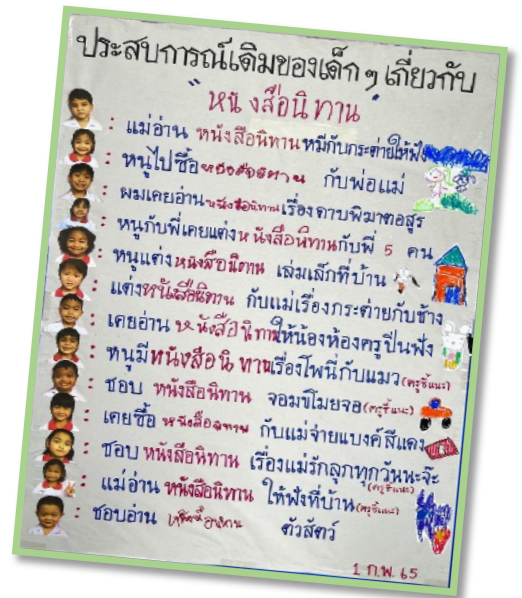

กิจกรรมต่อไปคือ “การนำเสนอประสบการณ์เดิม”

หลังจากที่เด็ก ๆ กลับไปพูดคุยกับคุณพ่อคุณแม่ว่าตนเองมีประสบการณ์อะไรเกี่ยวกับโครงการที่จะเรียนบ้าง และกลับมานำเสนอต่อคุณครูและเพื่อน ๆ การนำเสนอประสบการณ์เดิมมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง การแสดง บทบาทสมมติ การปั้น การวาดรูป เป็นต้น แต่ถ้าเด็กคนไหนไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำโครงการ ครูไม่จำเป็นต้องคาดหวังหรือบังคับให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิม แต่ครูควรสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับเด็ก

ในระหว่างที่เด็กกำลังเล่าประสบการณ์เดิมนั้น ครูควรจดบันทึกในสิ่งที่เด็กพูด โดยไม่แต่งเติมเสริมคำหรือเปลี่ยนแปลงภาษาของเด็ก ให้เป็นภาษาที่สละสลวย หรือเป็นภาษาที่ดูเป็นทางการ เพื่อเก็บเป็นร่องรอยการเรียนรู้ไว้ให้เด็กนำเสนอในช่วงการจัดแสดง

จากนั้น ให้เด็กตั้งคำถามที่อยากรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำโครงการเป็นรายบุคคล โดยเป็นคำถามปลายเปิดที่มีคำตอบมากกว่าใช่ และไม่ใช่ เด็กบางคนอาจตั้งคำถามซ้ำกับเพื่อน หรือไม่มีคำถาม ครูไม่ควรสร้างความกดดันให้กับเด็ก แต่ควรให้กำลังใจ และช่วยเหลือเด็ก เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ช่วยด้วย ในระหว่างที่เด็กตั้งคำถามครูควรจดบันทึกคำถามของเด็กไว้โดยใช้ภาษาเดิมของเด็ก

เมื่อได้คำถามจากเด็ก ๆ แล้ว ครูจะนำข้อมูลดังกล่าวไปวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก ๆ ค้นหาคำตอบ ในระยะที่ 2 :พัฒนาโครงการต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1

ให้เด็กตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะเรียนด้วยตนเอง ไม่ใช่เรื่องที่ครูกัดและกำหนดไว้ล่วงหน้า

2

หลีกเลี่ยงการโหวตชื่อเรื่องในการทำโครงการ เพราะเด็กที่แพ้โหวตจะเกิดความคับข้องใจว่าทำไมเพื่อน ๆ และครูไม่เลือกเรื่องที่เขาสงเกต อาจทำให้กลายเป็นเด็กที่ไม่เชื่อมั่นในตนเอง และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

3

เรื่องที่เด็กเสนอแต่ไม่ได้รับเลือกให้ทำโครงการ ครูอาจจะจัดมุมเล็ก ๆ หรือจัดมุมหนังสือในห้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ มาให้เด็กได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเรื่องที่ทำโครงการ

บทบาทของครูในระยะเริ่มต้นโครงการ

สร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับเด็ก
ในเรื่องที่เด็กสนใจ เช่น การเล่นนิทาน
การไปห้องสมุด การสำรวจรอบ ๆ
โรงเรียน

1

แจ้งข่าวให้ผู้ปกครองทราบเรื่องโครงการ
ที่เด็กกำลังเรียน และขอความร่วมมือกับ
ผู้ปกครองในการพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับ
โครงการ จัดเตรียมสื่อให้เด็กมาใช้ในการทำ
โครงการ เป็นอาสาสมัครในการพาเด็กไป
ทำงานภาคสนามที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หรือ
เป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็ก ๆ

2

กระตุ้นให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิม
ของตนเอง และสิ่งที่ยากรู้เพิ่มเติม
เกี่ยวกับโครงการที่ทำ จดบันทึกพฤติกรรม
และคำพูดของเด็ก ๆ

3

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

ระยะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และมีประสบการณ์ใหม่ในการทำงานภาคสนาม **ระยะนี้ถือเป็นหัวใจของโครงการ** โดยครูจะเป็นผู้จัดหา จัดเตรียมแหล่งข้อมูลให้เด็กสืบค้น ไม่ว่าจะเป็นของจริง หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่การออกไปศึกษานอกสถานที่ การนัดหมายผู้เชี่ยวชาญ วิทยากรท้องถิ่น พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีความชำนาญเรื่องดังกล่าวมาให้ความรู้กับเด็ก

หัวใจของการเรียนแบบโครงการ คือ การทำงานภาคสนาม เพราะเด็กจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ศึกษา และสังเกตวัตถุสิ่งของอย่างละเอียด เพื่อสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ พร้อมทั้งเรียนรู้วิธีในการปฏิบัติตน และการเคารพข้อตกลงในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย

ในระยะพัฒนาโครงการนี้ เด็กจะดำเนินการสืบค้น
ข้อมูล ทดลอง สังเกต และบันทึกสิ่งที่พบเห็น ผ่านการวาดภาพ
ที่ได้จากการสังเกต การประดิษฐ์สิ่งของ จัดทำกราฟ แผนภูมิ
ไดอะแกรม หรือสร้างแบบสำรวจง่าย ๆ มีการคาดคะเน มีการอภิปราย
เล่นบทบาทสมมติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจความรู้ใหม่ที่ได้รับ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมในระยะพัฒนาโครงการ

การเล่นบทบาทสมมติ

การสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด

การทำงานภาคสนาม

การสาธิตโดยวิทยากร

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1

กิจกรรมในระยะพัฒนาโครงการ ควรให้เด็กคิดขึ้นเอง โดยสังเกตจากคำถามที่เด็ก ๆ ถาม แล้วให้เด็กช่วยกันคิดว่าจะทำกิจกรรมอะไร เพื่อตอบข้อสงสัย

2

กิจกรรมที่จัดขึ้นควรส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3

การเรียนรู้แบบโครงการสามารถทำได้ทั้งเด็กกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย เพราะการเรียนรู้แบบกลุ่มจะทำให้เด็กรู้จักยอมรับในความคิดของผู้อื่น และมีความยืดหยุ่นสูง

บทบาทของครูในระยะพัฒนาโครงการ

อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
ด้วยการสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ การพาเด็กไปศึกษา
นอกสถานที่ การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ
เพื่อไปสู่เป้าหมายที่เด็กต้องการเรียนรู้

1

ดำเนินกิจกรรมของโครงการในฐานะ
ผู้ประสานงาน เช่น การเชิญวิทยากร การติดต่อ
และขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการ
สนับสนุนการทำโครงการของเด็ก

2

สังเกตความก้าวหน้า จดบันทึกคำพูด
และพฤติกรรมของเด็ก รวมถึงประมวล
ข้อความรู้จากผลงานของเด็ก ติดตามช่วยเหลือ
ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการ
ของเด็กให้ประสบความสำเร็จ

3

ระยะที่ 3 สรุปโครงการ

ระยะสรุปโครงการเป็นการสรุป รวบรวมความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม และการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น ผ่านการจัดแสดงผลงาน ในรูปแบบนิทรรศการ เพื่อให้เด็กได้นำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ และ สิ่งที่ค้นพบในระหว่างทำโครงการกับเพื่อนและครูชั้นเรียนอื่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และผู้มาเยี่ยมชมโรงเรียน

การจัดนิทรรศการในระยะสรุปโครงการ

การกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของเด็ก ๆ แต่ละคน ทำให้ได้รู้หน้าที่ของตนเองในการจัดนิทรรศการสรุปโครงการ เช่น การตกแต่งห้องเรียน การทำของที่ระลึกสำหรับผู้เข้าชม นิทรรศการ การเชิญผู้ปกครอง พี่ ๆ น้อง ๆ และครูในโรงเรียน การนำเสนอผลงานที่ทำในโครงการ การเล่าประสบการณ์ และการตอบคำถามของผู้เข้าชมนิทรรศการ

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1

การเข้าชมนิทรรศการไม่ควรให้เข้าชมเป็นจำนวนมากในคราวเดียว เพราะจะทำให้เด็กไม่มีสมาธิในการชม หรือฟังสิ่งที่กำลังนำเสนอ

2

ควรพูดคุยกับเด็ก ๆ หลังจากนำเสนอ นิทรรศการ ถึงข้อดีและสิ่งที่ต้องเพิ่มเติม เพื่อให้เด็กได้ทบทวนและปรับปรุงตนเอง ในการทำโครงการครั้งต่อไป

บทบาทของครูในระยะสรุปโครงการ

เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และผลงานสำหรับ
จัดแสดงนิทรรศการ

1

อำนวยความสะดวกในการจัดนิทรรศการ
สรุปโครงการ โดยแบ่งหน้าที่เด็ก ๆ ในการจัด
นิทรรศการ เช่น การนำเสนอความรู้ที่ได้รับ
ผลงาน และกระบวนการในการทำโครงการ
และการจัดเตรียมของที่ระลึก เป็นต้น

2

 เมื่อการเรียนรู้แบบโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ครูควรไตร่ตรอง สะท้อนความรู้ ความคิด และทบทวนถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจากทำโครงการ มีการเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติในห้องเรียน เพื่อให้เด็กที่ได้เรียนรู้แบบโครงการนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้ครูได้เรียนรู้แนวปฏิบัติในการสอนแบบโครงการจากหลักการและทฤษฎีมาสู่ห้องเรียน

รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

 การจัดกิจกรรมประจำวัน ให้กับเด็กยังคงจัด 6 กิจกรรมหลัก ตามคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย 1. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 2. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 3. กิจกรรมเล่นตามมุม 4. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 5. กิจกรรมกลางแจ้ง และ 6. กิจกรรมเกมการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการกิจกรรมในโครงการเข้าไปในกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ตัวอย่างเช่น “โครงการข้าว” ครูสามารถจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ดังนี้

“โครงการข้าว”

- **กิจกรรมเสริมประสบการณ์** เช่น การปลูกข้าว การสังเกตการเจริญเติบโตต้นข้าว การทัศนศึกษาที่นาข้าว
- ★ **กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ** เช่น การเต้นประกอบเพลงข้าว การเต้นประกอบฟางข้าว
- 📖 **กิจกรรมเล่นตามมุม** โดยการจัดมุมประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำนา การขายข้าว การสังเกตเมล็ดข้าวชนิดต่าง ๆ
- 🌀 **กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์** เช่น การประดิษฐ์หุ่นไล่กาจากฟางข้าว การย้อมสีข้าวสาร
- ♥ **กิจกรรมกลางแจ้ง** เช่น การละเล่นของไทย “รี้ข้าวสาร”
- ◇ **กิจกรรมเกมการศึกษา** เช่น เกมเรียงลำดับการเจริญเติบโตของข้าว ภาพล้อโตโตข้าว การจัดหมวดหมู่ข้าวชนิดต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

ครูไม่ควรสอดแทรกกิจกรรมในโครงการให้อยู่ในกิจกรรมหลักทั้งหมด ครูควรให้เวลาเด็ก ๆ ผ่อนคลายได้เล่นเสรี เล่นกลางแจ้งตามอิสระ ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่าจะแทรกกิจกรรมในโครงการไปไว้ในช่วงใด เช่น กิจกรรมการปลูกข้าว อยู่ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การเปรียบเทียบความเหมือน-ความต่างของข้าวอยู่ในมุมวิทยาศาสตร์ การย้อมสีข้าว อยู่ในกิจกรรมศิลปะ เป็นต้น

ตัวอย่างโครงการ “สบู่”

ระดับชั้นอนุบาล 3

โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล

ห้องครูศศกมล บุรัชฎะ และครูณิศรา สีลาดเลา

ระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ

เด็กแต่ละกลุ่มนำเสนอเรื่องที่ยากศึกษา โดยมีข้อแม้ว่าไม่นำเสนอเรื่องที่เคยเรียนหรือเคยทำโครงการมาแล้ว เด็กนำเสนอเรื่องที่ยากเรียน 3 เรื่อง คือ สบู่ แชมพู และน้ำหอม หลังจากที่ได้เด็กนำเสนอ ครูพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกับเด็ก ๆ ใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. เด็ก ๆ รู้อะไรที่เกี่ยวกับสบู่ แชมพู และน้ำหอม
2. เด็ก ๆ อยากรู้อะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับสบู่ แชมพู และน้ำหอม

จากนั้น ครูพิจารณาจากประสบการณ์เดิมของเด็กว่า จากทั้ง 3 เรื่อง เด็กยังไม่ค่อยมีความรู้เรื่องอะไรมากที่สุด และเรื่องใดที่เด็กมีคำถามที่ยากรู้มากที่สุด ครูจะเลือกเรื่องนั้น มาทำโครงการ จาก 3 เรื่องที่เด็กนำเสนอ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เรื่องสบู่ และมีคำถามที่ยากรู้เกี่ยวกับสบู่ มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ดังนั้น จึงเลือกหัวข้อ “สบู่” มาทำโครงการ

หนูอยากรู้ เรื่อง.... สบู่

เด็ก ๆ จะดม สมอง ร่วมกัน หา หัวเรื่อง ที่ เรียน (Project Approach)

<p>สีน้ำเงิน </p> <p>สบู่</p>	<p>สีน้ำตาล </p> <p>แชมพู</p>	<p>สีแดง </p> <p>น้ำหอม</p>
---	---	---

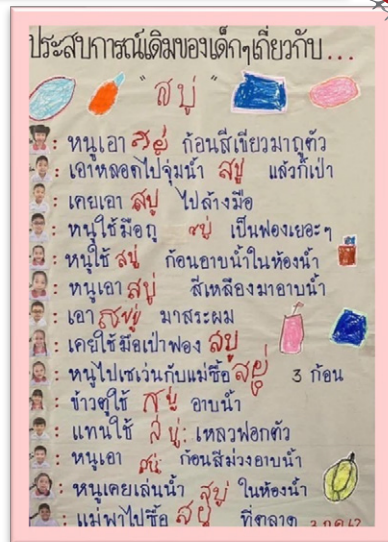
สรุป: เด็ก ๆ อยาก เรียนรู้ เรื่อง สบู่ เพราะอยาก รู้ว่า สบู่ ทำมาจากอะไร มีสีอะไรบ้าง เราจะ ค้นหา คำตอบ ไป พร้อม กัน นะคะ

๒๒ สำหรับเรื่องอื่นที่เด็กนำเสนอ แต่ไม่ถูกเลือกทำโครงการ ครูสามารถจัดมุมประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไว้ในห้องเรียน หรือสอนสอดแทรกไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ ๑๑

๖๖ หลังจากทีเลือกเรื่องในการทำโครงการได้แล้ว ครูให้เด็กแต่ละคนนำเสนอประสบการณ์เดิมของตนเองที่มีเกี่ยวกับสบู่ผ่านการสนทนา โดยมีครูเป็นผู้จัดบันทึกคำพูดของเด็ก ๆ และให้เด็กเขียนคำว่า “สบู่” ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะทางภาษาด้านการเขียน จากนั้น ให้เด็กวาดภาพตามที่ได้เล่าประสบการณ์เดิมของตนเองที่มีต่อสบู่ ๖๖

ระยะเวลาในการนำเสนอประสบการณ์เดิม ใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้กลับไปพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับสบู์ และนำกลับมาเล่าให้เพื่อน ๆ และครูฟัง ถ้าหากเด็กไม่สามารถเล่าประสบการณ์เดิมของตนเองได้ ครูสามารถช่วยเด็กโดยการถามคำถามกระตุ้น หรือชี้แนะ เพื่อให้เด็กร้อยเรียงความทรงจำของตนเอง

เมื่อเด็กนำเสนอประสบการณ์เดิมของตนเองแล้ว เด็ก ๆ จะตั้งคำถามที่ตนอยากรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสบู์ สำหรับเด็กโต (อนุบาล 2-3) เด็กควรใช้คำถามระดับสูง เช่น อะไร ทำไม ที่ไหน อย่างไร โดยมีครูเป็นต้นแบบการใช้คำถามระดับสูงในกิจกรรมประจำวัน

ในขณะที่ตั้งคำถาม หากเด็กไม่สามารถตั้งคำถามด้วยตนเอง ครูควรให้เวลากับเด็ก เช่น เปิดโอกาสให้เด็กกลับไปพูดคุยกับผู้ปกครองอีกครั้ง ให้เพื่อนหรือครูช่วยกันคิดคำถาม

คำถามที่เด็กอยากรู้เกี่ยวกับ ...

สบู่

	: สบู่	ทำมาจากอะไร
	: สบู่	มียี่ห้ออะไรบ้าง
	: สบู่	ก่อนกับ สบู่ เทลวแตกต่างกันอย่างไร
	: ทำไม	สบู่ ถึงมีฟอง
	: สบู่	สระผมได้หรือไม่ (ครูชี้แนะ)
	: ทำไม	สบู่ ถึงอาบน้ำได้
	: สบู่	มีแบบไหนบ้าง
	: สบู่	ซื้อจากไหนได้บ้าง
	: สบู่	มีรูปทรงอะไรบ้าง (เพื่อนช่วย)
	: สบู่	ใช้ทำอะไรได้บ้าง
	: สบู่	ขายยังไง (ราคา)
	: สบู่	มีสีอะไรบ้าง
	: สบู่	มีกลิ่นอะไรบ้าง
	: สบู่	ใส่อะไรได้บ้าง

4 ก.ค. 62

เมื่อทราบคำถามจากเด็ก ๆ ครบทุกคนแล้ว จะเข้าสู่ระยะ
พัฒนาโครงการ เพื่อให้เด็กได้ค้นหาคำตอบที่ตนเองสงสัย
ผ่านการทำกิจกรรมภาคสนาม

♥ ระยะเวลาที่ใช้ในระยะเริ่มต้นโครงการ ประมาณ 1 สัปดาห์ ♥

ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

เริ่มต้นจากการระดมสมองร่วมกันระหว่าง
เด็ก ๆ และครู เพื่อคิดกิจกรรมที่สามารถตอบคำถาม
ของเด็กได้อย่างชัดเจน เช่น การสำรวจสบู่ที่ร้าน
สะดวกซื้อ การเชิญวิทยากรให้ความรู้และสาธิต
การทำสบู่ และการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด เป็นต้น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ “สบู่”

กิจกรรมการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุด ตอบคำถาม...

สบู่ทำอย่างไร

ครูพาเด็กไปสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด ว่าสบู่ทำอย่างไร
เพื่อให้เด็กทราบข้อมูลเบื้องต้นก่อนวิทยากรมาสาธิตการทำสบู่
และคิดคำถามที่อยากรู้เพิ่มเติมไว้สำหรับถามวิทยากร

กิจกรรมทัศนศึกษาที่ร้านสะดวกซื้อ

จะตอบคำถาม...

- สบู่มียี่ห้ออะไรบ้าง
- สบู่มีแบบไหนบ้าง
- สบู่ซื้อจากไหนได้บ้าง
- สบู่มีรูปทรงอะไรบ้าง
- สบู่ขายยังไง (ราคา)
- สบู่ก้อนกับสบู่เหลวต่างกันอย่างไร

เริ่มจากครูทำเรื่องขออนุญาตพาเด็ก ๆ ไปสำรวจสบู่ และนำคำถามที่เด็กอยากทราบทั้งหมดไปให้พนักงานของร้านสะดวกซื้อ เพื่อเตรียมตัวอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสบู่ และตอบคำถามของเด็ก

ในขณะที่เด็ก ๆ ไปร้านสะดวกซื้อ ครูให้เด็ก ๆ ได้สำรวจ สังเกต และเปรียบเทียบ พร้อมทั้งจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสบู่ และเปิดโอกาสให้เด็กเลือกซื้อสบู่ที่ชอบ และมีราคาไม่เกิน 20 บาท เพื่อนำสบู่กลับมาเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียน

 การอธิบายเกี่ยวกับสบู่โดยพนักงาน
ของร้านสะดวกซื้อ

 การสำรวจ สังเกต และเปรียบเทียบสบู่ยี่ห้อต่าง ๆ

การจดบันทึก

การจ่ายเงินค่าสบู์

กิจกรรมการทำสบู่ สานิตโดยวิทยากร(ผู้ปกครอง)

จะตอบคำถาม...

- สบู่ทำมาจากอะไร
- สบู่มีสีอะไรบ้าง
- สบู่มีรูปทรงอะไรบ้าง
- สบู่มีกลิ่นอะไรบ้าง
- สบู่ใส่อะไรได้บ้าง
- สบู่ทำอย่างไร

ครูนำคำถามของเด็กทุกคนแจ้งให้วิทยากรทราบ เพื่อให้เตรียมตัวตอบคำถามของเด็ก ๆ ในขณะสาธิตการทำสบู่วิทยากรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ทดลองทำสบู่โดยมีการดูแลอย่างใกล้ชิด

กิจกรรมอื่น ๆ ในโครงการ เช่น การเล่นฟองสบู่

- การเล่นฟองสบู่ เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน และเรียนรู้ทักษะทางวิทยาศาสตร์

- กิจกรรมเดี่ยว การทำของที่ระลึกไว้สำหรับแจก
ผู้เข้าชมนิทรรศการ

ของที่ระลึกควรเป็น
ของที่เด็กทำเอง

- กิจกรรมกลุ่ม การทำสบู่ยักซ์

เมื่อเด็ก ๆ ได้ทราบข้อมูลที่ยากรู้แต่ละประเด็นแล้ว ครูและเด็กจะช่วยกันจัดทำแผ่นชาร์ตสรุปในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อทบทวนสิ่งที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ และเป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็ก ๆ เกี่ยวกับสบู่อีกอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องรอจัดทำในระยะสรุปโครงการเท่านั้น

♥ **ระยะเวลาพัฒนาโครงการใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์**

โดยครูจะพิจารณาจากคำถามของเด็กเป็นหลัก ถ้าเด็ก ๆ ได้รับความตอบที่อยากรู้ครบถ้วนแล้วครบทุกคน ครูสามารถไปสู่ระยะที่ 3 สรุปโครงการได้

ระยะที่ 3 สรุปโครงการ

เป็นการสรุปความรู้ และข้อค้นพบจากคำถามของเด็ก ๆ ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยการจัดนิทรรศการเพื่อสรุปโครงการ เริ่มต้นจากครูกำหนดบทบาทหน้าที่ของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อให้เด็กทราบว่าตนเองต้องทำอะไร เช่น การเชิญชวน นิทรรศการสรุปโครงการ การนำเสนอผลงานต่าง ๆ ที่ได้ทำในโครงการ เป็นต้น

หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของเด็กแต่ละคน

การเชิญครูห้องอื่นเข้าร่วมชม
นิทรรศการสรุปโครงการ

รูปภาพบรรยากาศการจัดนิทรรศการสรุปโครงการ “สบู่”

เมื่อจบการจัดแสดงนิทรรศการสรุปโครงการ ครูนำ
ข้อมูลจากผู้เข้าชมโครงการ มาพูดคุยกับเด็ก ๆ อีกครั้ง เพื่อนำ
ข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงการทำโครงการในครั้งต่อไป

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการลงมือปฏิบัติ และกระบวนการคิดในการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่มาจากความสนใจของเด็กอย่างแท้จริง ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้จักทำงานอย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ ยังถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เนื่องจากการเรียนรู้แบบโครงการนั้น ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- พัชรี ผลโยธิน. (2555). *รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัย
สู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน : การศึกษาแนว
โปรเจ็คแอฟโพรช (Project Approach)*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สาราเด็ก.
- วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2544). *การเรียนรู้แนวใหม่
PROJECT APPROACH*. กรุงเทพฯ: เพริสทิพัทธ์.
- วรนาท รักสกุลไทย และคณะ. (2562). *สุดยอดเทคนิคการจัดการ
เรียนรู้แบบครูปฐมวัยมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:
แฮปปี้เลิร์นนิ่ง.
- Sargent, M. (2014). *The Project Approach in Early Years
Provision: A practical guide to promoting children's
creativity and critical thinking through project work*.
London: Mark Allen Group.
- Helm, J. H. , Katz, L. G. (2016). *Young Investigators:
The Project Approach in the Early Years*, 3rd Edition.
New York: Teacher College Press

คณะผู้จัดทำเอกสาร

ที่ปรึกษา

ดร. อรรถพล สังขวาสี
ดร. สวัสดิ์ ภูทอง
นางพัชราพรรณ กฤษณาจินดารุ่ง

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
การพัฒนาเด็กปฐมวัย

คณะผู้วิจัย

ดร. พรชูลี ลังกา
ผศ. นิศารัตน์ อิศระมโนรส
ผศ. พรรัถ อินทามระ
ดร. ปุณยวีร์ จิโรภาสวรพงศ์
ดร. เอื้ออารี จันทร

หัวหน้าโครงการ
นักวิจัยร่วม
นักวิจัยร่วม
นักวิจัยร่วม
นักวิจัยร่วม

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

รศ. ดร. จีระพันธ์ ภูลพัฒน์

ดร. วรนาท รักษกุลไทย

ที่ปรึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้อำนวยการแผนกอนุบาล
โรงเรียนเกษมพิทยา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางพัชราพรรณ กฤษณาจินดารุ่ง
 นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์
 นางสาวศนิชา ภาวโน
 นางสาวสุภาพร ช่างสมุทร
 นางสาวอโณทัย สุขเจริญโกศล
 นางสาวแหวดาว อุทิศ
 นางสาวรุ่งทิพย์ มานะกิจ
 นายพงศธร ยุติธ
 นางสาวจิตาภา กรุงแสนเมือง
 นายธนยศ ชูปวา
 นางสาววิชชุตตา ต้นพรม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
 การพัฒนาเด็กปฐมวัย
 นักวิชาการศึกษำานาญการพิเศษ
 นักวิชาการศึกษำานาญการ
 นักวิชาการศึกษำานาญการ
 นักวิชาการศึกษำานาญการ
 นักวิชาการศึกษำานาญการ
 นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
 นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
 เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
 ผู้ช่วยนักวิชาการ
 ผู้ช่วยนักวิชาการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 โทรศัพท์ 02 668 7110-24 ต่อ 2437
 โทรสาร 02 241 5152

ภาพประกอบและข้อมูล

โรงเรียนอนุบาลสามเสน
 โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล

 ออกแบบกราฟฟิค

นางสาววันวิสา พุทธิ

 วาดภาพ

นางสาวพินลดาพร สนั่นก้อง

การเรียนรู้แบบโครงการ
(Project Approach)

ISBN (ชุด) : 978-616-270-385-0

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุโขทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
Tel : (+66) 0 2668 7123 Fax : (+66) 0 2243 0082
www.onec.go.th

ISBN (ชุด) : 978-616-270-385-0

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุโขทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
Tel : (+66) 0 2668 7123 Fax : (+66) 0 2243 0082
www.onec.go.th